

KOTIKOULUN ABC

Kuka on kotikoululainen?

Oppivelvollinen, joka ei osallistu kunnan järjestämään perusopetukseen eikä ole kirjoilla missään kunnan koulussa on kotikoululainen. Hän ei ole oikeutettu kunnan tarjoamiin etuuksiin, kuten maksuttomiin oppimateriaaleihin tai oppilashuollon palveluihin. Kuitenkin halutessaan kunta voi ne myöntää myös kotikoululaiselle. Oppilas, joka opiskelee kotona, mutta on kirjoilla kunnan koulussa, ei ole kotikoululainen, vaan erityisen opetusjärjestelyn piirissä.

Miksi kotikouluun?

Kotikoulun valitsemisen syynä voi olla perheen elämäntilanne, erityinen elämäntapa, maailmankatsomus tai ongelmat koulussa. Vanhemmat saattavat valita lapselleen kotikoulun, koska haluavat osallistua enemmän lastensa kasvatukseen ja elämään. Monilla syitä on useita.

Kotikoulun aloittamiseen ei siis tarvita erityistä syytä, eikä kotikoulu ole syy ns. ”erityiseen huoleen” lapsesta.

Minustako kotiopettaja?

Vanhemmalla ei tarvitse olla opetuskokemusta tai kaikkea tietoa ennestään, vaan tietoa voi etsiä yhdessä lapsen kanssa. Vanhemman sijasta opettajana voi toimia myös asiantunteva tuttava, sukulainen tai palkattu opettaja. Vieraiden kielten opiskelun opiskelussa voi käyttää erilaisia sovelluksia tai kirjastosta saatavaa materiaalia. Vertaistukea sekä opetus ja materiaalivinkkejä saa mm. Suomen Kotikouluyhdistyksen kotisivuilta ja facebook-ryhmistä.

Kaikilla vanhemmilla ei kuitenkaan ole halua tai mahdollisuutta opettaa lastaan kotona. Lapsi tarvitsee aikaa, tukea, opastusta ja riittävän virikkeellisen ja kannustavan oppimisympäristön, jossa lapsi voi oppia itselleen parhaalla mahdollisella tavalla.

Kotikoulun aloittaminen

Suomessa on oppivelvollisuus, ei koulupakkoa. Oppivelvollisuuden voi suorittaa opiskelemalla kotona koulun sijasta. Kotikoulun aloittamisesta päättävät huoltajat – usein lapsen kanssa yhdessä – eikä siihen tarvita erityistä syytä tai viranomaisen lupaa.

Oppivelvollisuuden suorittamisesta kotona ilmoitetaan kirjallisesti oman kunnan opetusviranomaiselle. Kirje, josta ilmenee oppivelvollisen nimi, henkilötunnus ja kotiopetuksen aloituspäivä, voi olla vapaamuotoinen. Kunnassa saattaa olla myös valmis lomake, jonka voi täyttää ja postittaa kunnan opetusviranomaiselle.

Opetussuunnitelma

Oppivelvollinen on velvollinen seuraamaan valtakunnallista opetussuunnitelmaa ja voi laatia siihen perustuvan oman henkilökohtaisen opetussuunnitelmansa. Kulloinkin voimassaoleva valtakunnallinen opetussuunnitelma löytyy opetushallituksen verkkosivuilta.

Kotioppijan ei tarvitse seurata asuinkunnan tai lähikoulun opetussuunnitelmaa. Opiskelu voi myös tapahtua täysin koulujen luokka-asteista riippumattomasti, kunhan järjestys on – oppija ja hänen kehitystasonsa huomioon ottaen – looginen.

Oppimismenetelmät

Jokaisella on oma yksilöllinen tapansa oppia. Yksi oppii helpoiten lukemalla, toinen kirjoittamalla tai kertomalla, kolmas kuuntelemalla, neljäs kokeilemalla. Useimmille meistä toimii parhaiten eri menetelmien yhdistelmä. Kotikoulussa lapsi voi vapaasti opiskella itselleen parhaiten soveltuvalla ja mielekkäimmällä tavalla.

Kotioppija ei ole sidottu tiettyihin kirjoihin tai kirjasarjoihin. Useat kotioppijat eivät käytä oppikirjoja lainkaan, vaan käyttävät kriittisesti verkkolähteitä, erilaisia sovelluksia, katsovat opetusohjelmia, tekevät opintoretkiä, harrastavat monipuolisesti ja oppivat jatkuvasti käytännön elämässä opintosuunnitelmaan sisältyviä taitoja. Tehokas opiskelu voi olla myös mielenkiintoista ja hauskaa!

Oppimisen edistymisen seuranta

Oppimisen edistymisen seurannasta päätetään kunnissa. Tavallisesti kunta nimeää kotioppijalle tutkivan opettajan, jonka kanssa sovitaan seurannan käytännön järjestelyistä.

Edistymistä seurataan yleensä 1-2 kertaa vuodessa. Seuranta tapahtuu suhteessa perusopetuksen oppimäärään kuuluvien oppiaineiden tavoitteisiin.

Alakouluikäisen kohdalla edistymistä seurataan useimmiten portfolion ja kehittävän keskustelun avulla. Useat ovat kokeneet toimivaksi sähköisen portfolion (blogi tai kotisivu), jota opettaja pystyy helposti seuraamaan reaaliaikaisesti omilla

tunnuksillaan. Yläkouluikäisen kohdalla portfolion ja keskustelujen lisäksi käytetään usein erilaisia näyttöjä erityisesti taideaineissa.

Tutkiva opettaja toimittaa kunnalle ja oppivelvollisen huoltajalle kirjallisen selosteen oppivelvollisuuden edistymisestä. Selosteessa ei arvoteta kotioppijan tietoja ja taitoja numeroarvosanoin eikä se ole todistus. Halutessaan todistuksen tietyn oppiaineen tai koko oppivelvollisuuden suorittamisesta, on oppivelvollisen osallistuttava erityiseen tutkintoon. Perusopetuksen päättötodistus ei kuitenkaan ole edellytys jatko-opinnoille, vaan oppivelvollisuuden suorittanut voi hakea jatko-opintoihin myös yhteishaun ulkopuolella.

Sosiaaliset taidot

Kotioppijan vanhemmat ovat vastuussa lapsen kokonaisvaltaisesta kasvatuksesta. Tähän vastuuseen kuuluu myös lasten sosiaalisten taitojen kehittämisestä huolehtiminen.

Kotioppija ei istu eristettynä yksin kotona lukemassa ja täyttämässä oppikirjoja. Useimmiten hänellä on koulua käyviä ikäisiään enemmän aikaa harrastaa ja osallistua kodin ulkopuoliseen toimintaan monipuolisesti paitsi vertaisryhmissä myös ylisukupolvisissa suhteissa.

Kotioppija kasvaa luonnollisesti aktiiviseksi sosiaalseksi toimijaksi, kun hänet osallistetaan mukaan tavallisiin, mutta merkityksellisiin arjen tilanteisiin, ja häntä kannustetaan itsenäiseen, aloitteelliseen toimijuuteen.

Suomen Kotikouluyhdistys ry

Suomen Kotikouluyhdistyksen tarkoituksena on edistää kotikoululaisten asemaa ja kehittää yhteisöllisyyttä kotikoululaisten ja heidän perheittensä välillä. Yhdistys on ideologisesti, uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton. Yhdistyksen yksi tärkeimmistä tehtävistä on jakaa tietoa kotikoulusta ja kotioppimisesta viranomaisille, vanhemmille ja suurelle yleisölle. Yhdistykseen voi liittyä täyttämällä yhdistyksen kotisivuilta löytyvän jäsenhakemuslomakkeen.

Email:	toimisto@suomenkotikouluyhdistys.fi
Kotisivut:	www.suomenkotikouluyhdistys.fi
Facebook:	facebook.com/suomenkotikouluyhdistysry
Twitter:	twitter.com/sukoyhdistys
Instagram:	instagram.com/suomenkotikouluyhdistys

The logo for SuKo (Suomen Kotikouluyhdistys) is displayed in orange on a green oval background. It features the word 'SuKo' in a stylized font, where the 'K' is replaced by a house icon with a person inside, symbolizing family and home education.

SuKo